

*INSTITUT ZA STANDARDIZACIJU
CRNE GORE*

ZAKON O STANDARDIZACIJI

*Zakon je objavljen u "Službenom listu CG", br. 13/08 od 26. februara
2008. godine*

*INSTITUTE FOR STANDARDIZATION
OF MONTENEGRO*

LAW ON STANDARDIZATION

*Law is published in the "Official Gazette of Montenegro", No. 13/08
from February 26, 2008*

I OPŠTE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1

Ovim zakonom uređuju se načela i ciljevi standardizacije u Crnoj Gori, osnivanje, organizovanje i djelatnost organizacije za standardizaciju Crne Gore, donošenje, izdavanje i primjena crnogorskih standarda i srodnih dokumenata iz oblasti standardizacije, kao i inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona.

Značenje izraza

Član 2

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **standardizacija** je aktivnost na utvrđivanju odredaba za opštu i višekratnu upotrebu, u odnosu na stvarne ili potencijalne probleme, radi postizanja optimalnog nivoa uređenosti u određenoj oblasti;
- 2) **standard** je dokument utvrđen konsenzusom i donijet od priznatog tijela, u kome se za opštu i višekratnu upotrebu utvrđuju pravila, smjernice ili karakteristike za aktivnosti ili njihove rezultate radi postizanja optimalnog nivoa uređenosti u određenoj oblasti. Standard također može da sadrži ili da se isključivo odnosi na terminologiju, simbole, zahtjeve koji se odnose na pakovanje, označavanje ili obilježavanje ako se primjenjuju na proizvod, metod proizvodnje ili obrade;
- 3) **međunarodni standard** je standard koji je donijela međunarodna organizacija (međunarodno tijelo) za standardizaciju i koji je dostupan javnosti;
- 4) **evropski standard** je standard koji su donijele evropske organizacije za standardizaciju i koji je dostupan javnosti;
- 5) **crnogorski standard** je standard koji je donijela organizacija za standardizaciju Crne Gore i koji je dostupan javnosti;
- 6) **srodni dokument iz oblasti standardizacije** (u daljem tekstu: srodni dokument) jeste dokument koji je donijela organizacija za standardizaciju

I GENERAL PROVISIONS

Subject-matter of the Law

Article 1

This Law shall govern the principles and objectives of standardization in Montenegro, the establishment, organization and activities of the organization for standardization of Montenegro, the adoption, issuing, and application of Montenegrin standards and related documents in the standardization area, as well as inspectoral supervision of the implementation of this Law.

Definitions

Article 2

The terms used in this Law shall have the following meanings:

- 1) **Standardization** shall mean activities aimed at defining provisions for general and multiple use, related to actual or potential problems, for the purpose of achieving the optimum level of orderliness in a given area;
- 2) **Standard** shall mean a document established by consensus and adopted by a recognized body, which provides, for common and repeated use, rules, guidelines or characteristics for the activities or the results thereof, for the purpose of achieving optimal level of regulation in a certain area. Standard may also contain or exclusively relate to terminology, symbols, requirements in respect of packaging or marking if they apply to a product, production method or processing;
- 3) **International standard** shall mean a standard adopted by an international organization (international body) for standardization that is available to the public;
- 4) **European standard** shall mean a standard adopted by European organizations for standardization that is available to the public;
- 5) **Montenegrin standard** shall mean a standard adopted by the organization for standardization of Montenegro that is available to the public;
- 6) **A related document in the area of standardization** (hereinafter referred

i koji je dostupan javnosti, a ne ispunjava uslove da bude donesen kao crnogorski standard;

- 7) **donošenje standarda ili srodnog dokumenta** je skup koordiniranih aktivnosti koje započinju usvajanjem predloga za donošenje standarda ili srodnog dokumenta, a završavaju se donošenjem akta o njegovom proglašenju;
- 8) **zainteresovana strana** je privredno društvo, drugo pravno lice, preduzetnik i drugo fizičko lice koji su zainteresovani za standardizaciju;
- 9) **konsenzus** je opšti sporazum o bilo kom značajnom pitanju postignut tako da se uzmu u obzir stanovišta svih zainteresovanih strana i da se usaglase svi suprotstavljeni stavovi, pri čemu se pod konsenzusom ne podrazumijeva jednoglasnost;
- 10) **ocjenjivanje usaglašenosti s propisanim zahtjevima** je svaka aktivnost kojom se posredno ili neposredno utvrđuje da li su ispunjeni određeni zahtjevi;
- 11) **znak usaglašenosti** je znak ili oznaka koja je stavljena na proizvod u skladu sa pravilima organizacije za standardizaciju Crne Gore koja ukazuje na njegovu usaglašenost sa zahtjevima standarda;
- 12) **međunarodne organizacije za standardizaciju** su organizacije za standardizaciju u koje se mogu učlanjivati odgovarajuća nacionalna tijela bilo koje zemlje, kao što su:
 - Međunarodna organizacija za standardizaciju (ISO);
 - Međunarodna elektrotehnička komisija (IEC);
 - Međunarodna unija za telekomunikacije (ITU);
- 13) **evropske organizacije za standardizaciju** su organizacije za standardizaciju, u koje se mogu učlanjivati odgovarajuća nacionalna tijela iz evropskih zemalja, kao što su:
 - Evropski komitet za standardizaciju (CEN);
 - Evropski komitet za standardizaciju u elektrotehnici (CENELEC);
 - Evropski institut za standarde iz oblasti telekomunikacija (ETSI).

to as: related document) shall mean a document adopted by the organization for standardization that is available to the public, but does not meet the requirements to be adopted as a Montenegrin standard;

- 7) **Adoption of a standard or a related document** shall mean the set of coordinated activities beginning with the approval of a proposal for adopting the standard or the related document, and ending with the adoption of an act on its promulgation;
- 8) **Interested party** shall mean any company, other legal entity, entrepreneur, or natural person that is interested in standardization;
- 9) **Consensus** shall mean a general agreement on any important issue achieved in such a way as to take into account the views of all the interested parties and to harmonize all the conflicting views, however consensus shall not mean unanimity;
- 10) **Conformity assessment** shall mean any procedure used, directly or indirectly, to determine that relevant requirements in standards are fulfilled;
- 11) **Mark of conformity** shall mean a mark or an indication affixed to a product in accordance with the rules of the organization for standardization of Montenegro, demonstrating its conformity with the requirements of a standard;
- 12) **International organizations for standardization** shall mean organizations for standardization which allow the membership of the relevant national bodies of any country, including the following:
 - International Organization for Standardization (ISO);
 - International Electro-technical Commission (IEC);
 - International Telecommunications Union (ITU).
- 13) **European organizations for standardization** shall mean organizations for standardization in which it is possible for relevant national bodies from European countries to become members, including the following:
 - European Committee for Standardization (CEN);
 - European Committee for Electro-technical Standardization (CENELEC);
 - European Telecommunication Standards Institute (ETSI);

II NAČELA I CILJEVI STANDARDIZACIJE

Načela

Član 3

Standardizacija u Crnoj Gori zasniva se na sljedećim načelima:

- 1) pravu na dobrovoljno učešće i doprinos svih zainteresovanih strana pri donošenju crnogorskih standarda i srodnih dokumenata;
- 2) konsenzusu zainteresovanih strana;
- 3) sprječavanju prevladavanja pojedinačnih interesa nad zajedničkim interesom zainteresovanih strana;
- 4) preglednosti postupka standardizacije i dostupnosti javnosti crnogorskih standarda i srodnih dokumenata;
- 5) međusobnoj usklađenosti crnogorskih standarda i srodnih dokumenata;
- 6) uzimanju u obzir stanja razvijenosti tehnike i pravila međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju i relevantnih međunarodnih ugovora;
- 7) da proizvod ili usluga iz države koja je potpisnica relevantnog međunarodnog ugovora ima isti tretman kao i sličan domaći proizvod ili usluga, odnosno sličan proizvod ili usluga iz bilo koje druge države;
- 8) da standardi nijesu pripremljeni, donijeti ili primijenjeni sa ciljem stvaranja neopravdanih prepreka u međunarodnoj trgovini;
- 9) uključivanju međunarodnih standarda ili njihovih odgovarajućih djelova, kao osnova za crnogorske standarde;
- 10) prevashodne primjene standarda u pogledu uslova primjene proizvoda, prije nego na njegov dizajn ili opisne karakteristike.

II PRINCIPLES AND OBJECTIVES OF STANDARDIZATION

Principles

Article 3

Standardization in Montenegro shall be based on the following principles:

- 1) the right to voluntary participation and contribution of all interested parties in the process of adopting Montenegrin standards and related documents;
- 2) consensus of interested parties;
- 3) prevention of domination of individual interests over the common interest of the interested parties;
- 4) transparency of the standardization procedure and the availability to the public of Montenegrin standards and related documents;
- 5) coherence of Montenegrin standards and related documents;
- 6) taking into account the stage of development of technology and rules of international and European organizations for standardization and relevant international agreements;
- 7) that the product or service from a country that is a signatory to a relevant international agreement is accorded the identical treatment as that accorded to the similar domestic product or service, and/or to the similar product or service from any other country;
- 8) ensuring that standards are not prepared, adopted or applied with a view to, or with the effect of, creating unnecessary obstacles to international trade;
- 9) use of international standards or their relevant parts, when they exist or their completion is imminent, as the basis for Montenegrin standards;
- 10) where appropriate, the use in standards of performance rather than design or descriptive characteristics.

Ciljevi

Član 4

Ciljevi standardizacije su:

- 1) poboljšavanje zaštite života, zdravlja i bezbjednosti ljudi, životinja i biljaka i zaštite životne sredine;
- 2) unaprjeđivanje kvaliteta proizvoda, procesa i usluga, utvrđivanje njihove namjene, unificiranje, kompatibilnost i zamjenljivost;
- 3) obezbjeđenje jedinstvene tehničke osnove;
- 4) razvoj i unaprjeđenje proizvodnje i prometa robe, izvođenja radova, odnosno vršenja usluga kroz razvoj međunarodno usklađenih standarda i srodnih dokumenata radi racionalnog korišćenja rada, materijala i energije;
- 5) unaprjeđenje međunarodne trgovine, sprječavanjem ili otklanjanjem nepotrebnih tehničkih prepreka.

III OSNIVANJE, DJELATNOST, ORGANI, ČLANSTVO I FINANSIRANJE INSTITUTA ZA STANDARDIZACIJU CRNE GORE

Osnivanje Instituta

Član 5

- (1) Za ostvarivanje ciljeva iz člana 4 ovog zakona i donošenje crnogorskih standarda i srodnih dokumenata, osniva se Institut za standardizaciju Crne Gore (u daljem tekstu: Institut), kao samostalna neprofitna organizacija..
- (2) Akt o osnivanju Instituta donosi Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: osnivač).
- (3) Institut je pravno lice koje se upisuje u Centralni registar Privrednog suda.

Objectives

Article 4

The objectives of standardization shall be:

- 1) The promotion of protection of human, animal and plant life, health and safety, and of the environment;
- 2) The promotion of quality of products, processes and services, determining their purpose, unification, compatibility and commutability;
- 3) The provision of a uniform technical basis;
- 4) The development and promotion of production and trade in goods, performing construction works, or providing services through development of internationally harmonized standards and related documents aimed at the rational use of labor, materials and energy;
- 5) The promotion of international trade through preventing or eliminating unnecessary technical barriers.

III ESTABLISHMENT, ACTIVITIES, GOVERNING BODIES, MEMBERSHIPS AND FUNDING OF THE INSTITUTE FOR STANDARDIZATION OF MONTENEGRO

Establishment of the Institute

Article 5

- (1) For the purpose of achieving the objectives referred to in Article 4 of this Law and adopting Montenegrin standards and related documents, the Institute for Standardization of Montenegro (hereinafter: the Institute) shall be established as an independent non-profit organization.
- (2) The Government of Montenegro (hereinafter referred to as: the Founder) shall adopt the founding act of the Institute.
- (3) The Institute shall be a legal entity registered in the Central Register of the Commercial Court.

(4) Institut može imati organizacione jedinice van sjedišta Instituta.

Djelatnost Instituta

Član 6

Institut obavlja sljedeće poslove:

- 1) donosi, razvija, preispituje, mijenja, dopunjava i povlači crnogorske standarde i srodne dokumente;
- 2) obezbjeđuje usaglašenost crnogorskih standarda i srodnih dokumenata sa evropskim i međunarodnim standardima;
- 3) vodi registar crnogorskih standarda i srodnih dokumenata u svim fazama razvoja;
- 4) učestvuje u izradi i preispitivanju standarda i srodnih dokumenata koje donose međunarodne i evropske organizacije za standardizaciju u oblastima za koje postoje potrebe i interesi Crne Gore, a za koje se očekuje preispitivanje ili donošenje crnogorskih standarda i srodnih dokumenata;
- 5) saraduje sa međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju i nacionalnim tijelima za standardizaciju zemalja potpisnica odgovarajućih sporazuma iz oblasti standardizacije;
- 6) izvršava druge zadatke u skladu sa obavezama iz međunarodnih ugovora u oblasti standardizacije koji obavezuju Crnu Goru;
- 7) obezbjeđuje dostupnost javnosti crnogorskih standarda, srodnih dokumenata, publikacija, kao i standarda i publikacija odgovarajućih međunarodnih i evropskih organizacija i drugih zemalja i vrši njihovu prodaju;
- 8) daje osnovu za izradu tehničkih propisa;
- 9) priprema programe i godišnje planove donošenja crnogorskih standarda;
- 10) djeluje kao informacioni centar, u skladu sa zahtjevima predviđenim odgovarajućim međunarodnim sporazumima i obavezama koje proizlaze iz članstva u odgovarajućim evropskim i međunarodnim organizacijama za standardizaciju;

(4) The Institute can have organizational units detached from its headquarters.

Activities of the Institute

Article 6

The Institute shall perform the following activities:

- 1) Adopting, developing, reviewing, amending and withdrawing Montenegrin standards and related documents;
- 2) Ensuring the compliance of Montenegrin standards and related documents with international and European standards;
- 3) Maintaining the register of Montenegrin standards and related documents in all development phases;
- 4) Participating in preparing and reviewing standards and related documents adopted by international and European organizations for standardization in the areas for which the needs and interests of Montenegro exist, and for which the review or adoption of Montenegrin standards and related documents is expected;
- 5) Cooperating with international and European organizations for standardization and national standardization bodies of the countries that are signatories of relevant agreements related to standardization;
- 6) Performing other activities in accordance with obligations arising from international agreements related to standardization that are binding on Montenegro;
- 7) Providing Montenegrin standards, related documents and publications to the public, as well as standards and publications of the relevant international and European organizations and other countries, and selling their copies;
- 8) Providing a basis for the preparation of technical regulations;
- 9) Preparing programs and annual plans for adoption of Montenegrin standards;
- 10) Acting as an information center in accordance with the requirements defined by relevant international agreements and obligations arising from membership in the relevant international and European organizations for standardization;

- 11) predstavlja i zastupa interese Crne Gore u oblasti standardizacije u međunarodnim i evropskim organizacijama i tijelima za standardizaciju;
- 12) odobrava upotrebu znaka usaglašenosti sa crnogorskim standardima i srodnim dokumentima, u skladu sa svojim pravilima;
- 13) u skladu sa svojim pravilima, angažuje organizacije i asocijacije za izradu crnogorskih standarda i srodnih dokumenata u specifičnim oblastima;
- 14) promovise primjenu crnogorskih standarda i srodnih dokumenata;
- 15) obavlja i druge poslove iz oblasti standardizacije, u skladu sa ovim zakonom i aktom o osnivanju.

Organi Instituta

Član 7

- (1) Organi Instituta su: skupština, upravni odbor i direktor.
- (2) Aktom o osnivanju i statutom Instituta uređuje se način obrazovanja organa iz stava 1 ovog člana, njihov izbor, mandat, način odlučivanja i druga pitanja od značaja za rad Instituta.
- (3) Statut Instituta usvaja skupština Instituta, na predlog upravnog odbora, uz saglasnost osnivača.

Član 8

- (1) Član Instituta može biti: privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koji su osnovani, odnosno registrovani u skladu sa odgovarajućim propisima Crne Gore, kao i fizičko lice koje je državljanin Crne Gore (u daljem tekstu: član Instituta).
- (2) Član Instituta učestvuje u radu Instituta i njegovom upravljanju u skladu sa ovim zakonom, aktom o osnivanju i statutom Instituta.
- (3) Prava i obaveze člana Instituta, kao i visina članarine uređuju se aktom o osnivanju i statutom Instituta.

- 11) Representing interests of Montenegro in the area of standardization in international and European organizations and bodies for standardization;
- 12) Approving the use of a mark of conformity with Montenegrin standards and related documents in accordance with its rules;
- 13) Engaging organizations and associations for the preparation of Montenegrin standards and related documents in specific areas, in accordance with its rules;
- 14) Promoting the application of Montenegrin standards and related documents;
- 15) Performing other activities related to standardization in accordance with this Law and the founding act.

Governing Bodies of the Institute

Article 7

- (1) The governing Bodies of the Institute shall be: the Council, the Managing Board, and the Director.
- (2) The founding act and the Statute of the Institute shall govern the manner in which the governing bodies referred to in paragraph 1 of this Article shall be established, their operation, manner of decision making and other issues relevant for the activities of the Institute.
- (3) The Statute of the Institute shall be adopted by the Council of the Institute, upon the proposal of the Managing Board and subject to approval of the founder.

Article 8

- (1) A member of the Institute may be: a company, other legal entity or entrepreneur established according to the applicable regulations of Montenegro, or a natural person who is a citizen of Montenegro (hereinafter referred to as: an Institute member).
- (2) An Institute member participates in the operation and management of the Institute in accordance with this Law, the founding act and the Statute of the Institute.
- (3) The rights and obligations of Institute members, as well as the membership fee, shall be regulated by the founding act and the Statute of the Institute.

Sredstva za rad Instituta

Član 9

- (1) Sredstva za rad Instituta obezbjeđuju se:
- 1) prodajom standarda, srodnih dokumenata i drugih publikacija;
 - 2) naplatom članarine;
 - 3) naplatom usluga,
 - 4) iz budžeta Crne Gore;
 - 5) iz drugih izvora.
- (2) Sredstva iz stava 1 tačka 4 ovog člana obezbjeđuju se za:
- sprovođenje poslova utvrđenih godišnjim planovima za donošenje standarda i srodnih dokumenata,
 - plaćanje članarine po osnovu članstva u međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju,
 - sprovođenje međunarodne saradnje u ime Crne Gore a u oblasti standardizacije, kao što je predstavljanje u međunarodnim (ISO, IEC, ITU) i evropskim (CEN, CENELEC, ETSI) organizacijama za standardizaciju.

IV DONOŠENJE, IZDAVANJE I PRIMJENA CRNOGORSKIH STANDARDA I SRODNIH DOKUMENATA

Donošenje standarda i obavještanje

Član 10

- (1) Crnogorski standardi i srodni dokumenti donose se i izdaju u skladu sa ovim zakonom i pravilima Instituta. Pravila Instituta moraju biti usklađena s pravilima međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju, kao i Kodeksom dobre prakse za izradu, donošenje i primjenu standarda iz Sporazuma o tehničkim preprekama trgovini Svjetske trgovinske organizacije.
- (2) Kao osnova za donošenje crnogorskih standarda i srodnih dokumenata mogu se koristiti međunarodni ili evropski standardi i srodni dokumenti ili nacionalni standardi i srodni dokumenti drugih zemalja.

Funding the Activities of the Institute

Article 9

- (1) The Institute activities shall be funded from the following sources:
- 1) The sale of standards, related documents and other publications;
 - 2) Membership fees;
 - 3) Fees for services rendered;
 - 4) The Budget of Montenegro;
 - 5) Other sources.
- (2) The funds referred to in paragraph 1, item 4 of this Article shall be provided for the following:
- activities designated by annual plans for adoption of standards and related documents;
 - payment of membership fees in international and European organizations for standardization; and
 - international cooperation of Montenegro in the area of standardization, including representing Montenegro in international (ISO, IEC, ITU) and European (CEN, CENELEC, ETSI) organizations for standardization.

IV ADOPTION, ISSUANCE AND APPLICATION OF MONTENEGRIN STANDARDS AND RELATED DOCUMENTS

Adoption of Standards and Providing of Information

Article 10

- (1) Montenegrin standards and related documents shall be adopted and issued in accordance with this Law and the Institute rules, which shall be in compliance with the rules of European and international organizations for standardization, as well as the Code of Good Practice for the Preparation, Adoption and Application of Standards of the World Trade Organization Agreement on Technical Barriers to Trade.
- (2) Montenegrin standards and related documents may be adopted based on European or international standards and related documents, or national standards and related documents of other countries.

- (3) Institut objavljuje u svom glasilu obavještenja o pokretanju postupaka za donošenje crnogorskih standarda, a kada je to neophodno i za srodne dokumente, kao i obavještenja o njihovom objavljivanju, odnosno povlačenju.
- (4) Akt o donošenju, odnosno povlačenju crnogorskog standarda objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Izveštaj

Član 11

- (1) Institut objavljuje, najmanje jednom u šest mjeseci, izvještaj koji sadrži standarde koji se nalaze u pripremi i standarde koji su donijeti u prethodnom periodu.
- (2) Izvještaj iz stava 1 ovog člana objavljuje se na internet stranici Instituta, a obavještenje o izvještaju objavljuje se u glasilu Instituta.

Oglašavanje

Član 12

- (1) Institut ostavlja najmanje 60 dana zainteresovanim stranama za podnošenje komentara na nacrt standarda prije njegovog donošenja.
- (2) Na zahtjev zainteresovane strane, Institut je obavezan da odmah dostavi nacrt standarda. Naknade koje se naplaćuju za ovu uslugu, izuzev troškova slanja, moraju biti iste za domaća i strana lica.
- (3) Vremenski period iz stava 1 ovog člana može biti skraćen ili prekinut kada nastanu ili prijete da nastanu hitni problemi u vezi bezbjednosti, zaštite zdravlja ili životne sredine.
- (4) Prilikom pripreme standarda, Institut uzima u obzir sve komentare primljene tokom perioda javne rasprave i odgovara na njih u najkraćem mogućem roku, sa obrazloženjem zašto je neophodno odstupanje od međunarodnog standarda, ako ga ima.

- (3) The Institute shall publish in its official journal notification of the initiation of a procedure for adoption of a Montenegrin standard, and, if necessary, for related documents, as well as notifications on their publication or withdrawal.
- (4) Acts adopting or withdrawing Montenegrin standards shall be published in the "Official Gazette of Montenegro".

Report

Article 11

- (1) At least once in every six months, the Institute shall publicize a report that will include the standards being prepared and the standards that have been adopted in the previous period.
- (2) The report referred to in paragraph 1 of this Article shall be publicized on the Internet website of the Institute and the information on report in the official journal of the Institute.

Publicizing

Article 12

- (1) Prior to adopting a standard, the Institute shall allow a minimum of 60 days for the submission of comments on the draft standard by interested parties.
- (2) Upon the request of any interested party, the Institute shall provide a draft standard that it has submitted for comment. Any fees charged for this service, aside from the real cost of delivery, shall be the same for foreign and domestic persons.
- (3) The period for comments referred to in paragraph 1 of this Article may be shortened or eliminated in the case urgent problems related to safety, health or environment arise.
- (4) The Institute shall take into account, in the further processing of the standard, the comments received during the period for comments, and shall provide replies to any comments received, as quickly as possible, with an explanation of reasons for deviation from international standards, if any.

Oznaka standarda

Član 13

- (1) Crnogorski standardi i srodni dokumenti označavaju se oznakom koja počinje akronimom MEST, koji se ne smije upotrebljavati za označavanje drugih dokumenata.
- (2) Oznaka MEST može se koristiti samo u skladu s pravilima Instituta.
- (3) Oznaka iz stava 2 ovog člana je intelektualna svojina Instituta.

Jezik standarda

Član 14

- (1) Crnogorski standardi i srodni dokumenti donose se i objavljuju na crnogorskom jeziku.
- (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, crnogorski standardi i srodni dokumenti mogu biti objavljeni i na jednom od zvaničnih jezika evropskih organizacija za standardizaciju, u skladu s pravilima Instituta.

Objavljivanje standarda

Član 15

- (1) Crnogorski standardi i srodni dokumenti objavljuju se kao posebne publikacije koje su zaštićene, u skladu s propisima Crne Gore.
- (2) Crnogorski standardi i srodni dokumenti objavljuju se u posebnom izdanju Instituta.
- (3) Autorska prava za crnogorske standarde i srodne dokumente pripadaju Institutu.
- (4) Umnožavanje, u cjelini ili djelimično, kao i distribucija crnogorskih standarda i srodnih dokumenata dozvoljeni su samo uz saglasnost i u skladu sa pravilima Instituta.

Marking of the Standard

Article 13

- (1) Montenegrin standards and related documents shall be marked with a designation beginning with the acronym MEST, which may not be used for marking other documents.
- (2) The mark MEST may be used only in accordance with the Institute rules.
- (3) The mark referred to in paragraph 2 of this Article shall be the intellectual property of the Institute.

Language of the Standard

Article 14

- (1) Montenegrin standards and related documents shall be adopted and published in the Montenegrin language.
- (2) Notwithstanding the provision of paragraph 1 of this Article, Montenegrin standards and related documents may also be published in one of the official languages of European organizations for standardization, in accordance with the Institute rules.

Publication of Standards

Article 15

- (1) Montenegrin standards and related documents shall be published as separate publications that are protected in accordance with the applicable regulations of Montenegro.
- (2) Montenegrin standards and related documents shall be published in separate editions of the Institute.
- (3) The Institute shall hold the copyright for Montenegrin standards and related documents.
- (4) The reproduction, in whole or in part and the distribution of Montenegrin standards and related documents shall be allowed only subject to approval of the Institute and in accordance with its rules.

Primjena standarda

Član 16

- (1) Primjena crnogorskih standarda i srodnih dokumenata je neobavezna.
- (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako se tehnički propis poziva na crnogorski standard, takav standard je obavezan i primjenjuje se kao tehnički propis.

Usaglašenost

Član 17

Usaglašenost proizvoda, procesa i usluga sa crnogorskim standardima ili srodnim dokumentima vrši se u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje ocjenjivanje usaglašenosti proizvoda s tehničkim zahtjevima.

V INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 18

- (1) Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrše inspekcijski organi u okviru propisanih nadležnosti.
- (2) Osim ovlaštenja iz stava 1 ovog člana, nadležni inspektori mogu:
 - uzimati uzorke proizvoda i dati ih na ispitivanje i ocjenu usaglašenosti,
 - zahtijevati da se uklone nedopuštene oznake.

VI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 19

Institut za standardizaciju Crne Gore nastavlja sa radom u skladu sa ovim zakonom i Odlukom o osnivanju Instituta za standardizaciju Crne Gore ("Službeni list Republike Crne Gore", broj 21/07).

Application of Standards

Article 16

- (1) The application of Montenegrin standards and related documents shall not be mandatory.
- (2) Notwithstanding the provision of paragraph 1 of this Article, when a technical regulation refers to a Montenegrin standard, such standard shall be mandatory and shall be implemented as a technical regulation.

Conformity

Article 17

The conformity of products, processes and services with Montenegrin standards or related documents shall be conducted in accordance with provisions of the law governing conformity assessment of products with technical requirements.

V INSPECTORIAL SUPERVISION

Article 18

- (1) Supervision of the implementation of this Law shall be carried out by the competent inspection authorities, in accordance with the applicable law.
- (2) In addition to the powers referred to in paragraph 1 of this Article, inspectors in charge may:
 - take samples and have them analyzed and assessed for conformity;
 - request removal of illegal marks.

VI TRANSITIONAL AND FINAL PROVISIONS

Article 19

The Institute for Standardization of Montenegro shall continue its operations in accordance with this Law and the Decree on Establishing of the Institute for Standardization of Montenegro ("Official Gazette of the Republic of Montenegro" No. 21/07).

Član 20

Jugoslovenski standardi ili srodni dokumenti čija oznaka je počinjala akronimom JUS i srpsko-crnogorski standardi ili srodni dokumenti čija oznaka je počinjala sa akronimom SCS, mogu se primjenjivati u Crnoj Gori, do donošenja odgovarajućih crnogorskih standarda i srodnih dokumenata.

Član 21

- (1) Jugoslovenski standardi (JUS) čija je primjena obavezna postaju neobavezni na dan usvajanja odgovarajućih tehničkih propisa, ako nijesu postali tehnički propisi.
- (2) Svi standardi čija je primjena obavezna, osim standarda iz člana 16 ovog zakona postaju neobavezni danom pristupanja Crne Gore Svjetskoj trgovinskoj organizaciji.

Član 22

Danom stupanja na snagu ovog zakona neće se primjenjivati Zakon o standardizaciji ("Službeni list SCG", broj 44/05).

Član 23

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

SU-SK Broj 01-892/5-07
Podgorica, 21. februara 2008. godine

Skupština Crne Gore

Predsjednik

Ranko Krivokapić, s.r.

Article 20

Yugoslav standards or related documents whose designation begins with the acronym JUS, and Serbian-Montenegrin standards or related documents whose designation begins with the acronym SCS may be applied in Montenegro before the adoption of appropriate Montenegrin standards and related documents.

Article 21

- (1) Yugoslav standards the application of which is mandatory shall become voluntary on the day of adoption of the appropriate technical regulations.
- (2) All standards the application of which is mandatory, other than standards from Article 16 of the Law, shall become voluntary on the day of accession of Montenegro to the World Trade Organization.

Article 22

On the effective date of this Law, the Law on Standardization ("Official Gazette of Serbia and Montenegro", No. 44/05) shall cease to apply.

Article 23

This Law shall become effective on the eighth day after being published in the "Official Gazette of Montenegro".

SU-SK No. 01-892/5-07
Podgorica, 21. February 2008.

The Parliament of Montenegro

President

Ranko Krivokapić